

שע א ברכה

יוצא לאור ע"י אברכי הכולל שבמוסדות "מקור חיים" בראשות מו"ר עט"ר הרה"ג רבי יוסף מוגרבי שליט"א בית הכנסת "זכור לאברהם" פיצ'וטו רחוב מפרץ שלמה 100, קרית שרת חולון

גליון מס' 319

ערש"ק פרשת "בהר" יט' באייר תשע"ב

ממלכת כהנים

כולנו מצפים ומייחלים לאותו יום גדול ונכסף, דואגים אנו להזכירו בכל יום בשלוש עשרה עיקרי אמונה, ואף בתפילה משבחים אנו את בוראנו ויוצרנו על כך: "ברוך אתה ה' מחיה המתים". היום בו נזכה לראות את הקרובים והרחוקים, אנשים שקשורים היינו אליהם בקשר ישיר או עקיף ומעל לכל וקודם לכל נזכה לחיות בכל הצדיקים שעליהם נשענו כרם ישראל בכל השנים! חכמינו ז"ל במסכת סנהדרין הביאו לכך מספר ראיות והוכחות מהכתובים, אחד מהם מזכירים אנו בכל יום בשירת הים "אז ישיר משה", "שר" (בלשון עבר) לא נאמר אלא "ישיר" בלשון עתיד. ללמדנו שעם ישראל עתיד לשיר את אותה שירה נפלאה יחד עם משה רבינו - אדון הנביאים, עת יקיצו וירננו שוכני עפר! כולנו אכן מחכים וממתנים, אך צר לנו לאכזב את הקוראים היקרים, יהיו אנשים שלאותם רגעים נפלאים לא יהיו שייכים - הם לא יזכו לקום לתחייה! אחד מהנמנים על "חסימה שחורה" זאת הוא העובר על ציווי מפורש בפרשתינו: "אל תיקח מאתו נשך ותרבית ויראת מאלוקיך וחי אחיך עמך". אזהרה מפורשת חקוקה באותיות קידוש לבנה שלא להלוות בריבית, שלא זאת בלבד שמובטח לו נאמנה שנכסיו יתמוטטו, ירדו לטמיון, אלא אף נמנה כאמור עם אלו שלא יפקדו בתחיית המתים. אך אם חלילה עבר ונכשל האדם, ישנה תשובה, ישנה כפרה, יחזיר הריבית שלקח לבעליו ויקיים הציווי "וחי אחיך עמך"! להחזיר הריבית בכדי להחזירו ללווה. ובכך יזכה לשיר יחד עם כל ישראל את השירה נפלאה: "אז ישיר משה וגו' את השירה הזאת לה", נזכה לשיר ולרנן בבוא הגואל במהרה בימינו, אמן!

"את מקדשי תיראו!"

זמן תפילת מנחה הגיע. הגאון הקדוש והצדיק רבי מאיר אבוחצירה זצ"ל, שם פעמיו לעבר בית הכנסת - בית מקדש מעט. בדרך, דיבר דברי תורה עם אחד שליווהו. והנה לפני שהספיק הצדיק לסיים את דברי התורה, הגיעו השניים קרוב לבית הכנסת. הצדיק הפסיק באמצע הדברים. לפתע החלו ידי הצדיק לרעוד ופניו להרצין, אותות של פחד וחלחלה החלו להראות בו. אותו אדם שליווה את הצדיק חשב שקרה לו משהו וחשש מאוד לשלמו. כשהגיעו ממש לפתח הבית כנסת, המתין הצדיק כחצי דקה, השתחוה השתחויה גדולה בהכנעה עצומה לכיוון ההיכל, ושם יד על יד כעומד בפני מלך. כך נכנס בפחד גדול עד היכל הקודש בו מצויים ושוכנים ספרי התורה הקדושים, חזר והשתחוה ונישק את ההיכל ביראת כבוד. אחר כך חזר לאחוריו כשפניו כלפי ההיכל, ורמז לאותו אדם שנילווה אליו לגשת לחדר צדדי, שם סיים הצדיק את דברי התורה אותם החל לומר בדרכו. כשסיים, נכנס בחזרה לבית הכנסת לשפוך את שיחו ותפילתו לפני בורא כל העולמות. אין פלא שאותן תפילות של אותו צדיק גדול וקדוש, עשו רושם ורעש גדול בשמים. גם על הגאון המקובל רבי יעקב חיים סופר זצ"ל בעל הספר החשוב "כף החיים" ועוד, מסופר שהיה יוצא מבית הכנסת בתחילת אמירת "עלינו לשבח", ולא היה ממתין עד שהחזן יסיים, כל זה מחשש שמא יגש אליו אחד המתפללים וידבר עימו ויצטרך לענות לו, ושמא חלילה וחס יגרר לדבר בבית הכנסת בדרים שאסור לדבר שם וחז"י יגרום לעיכוב הגאולה ולצער השכינה. כל כך היה נזהר בכבוד בית הכנסת. הגאון הגדול ראש ישיבת פורת יוסף, רבי יהודה יהושע צדקה זצ"ל, כשהיה מידי פעם מעורר ומדבר על כוח הדיבור וחומרת הדיבורים האסורים, היה אומר שהטעם שזכו רבי ישראל מאיר זצ"ל בעל ה"משנה ברורה" ורבי יעקב חיים סופר זצ"ל בעל "כף החיים" שספריהם יתפשטו בעולם והרבה מלומדי התורה ירכשו וילמדו בספריהם, זה מחמת שלשני גאוני עולם אלו היה מכנה משותף, שהיו נזהרים בלשונם ושומרים על כוח הדיבור בזה שלא היו מדברים דיבורים אסורים בכל צד ואופן שהוא, ולא היו מדברים במקומות שאסור לדבר בהם דברי חול, והרי ידוע לכל שאין הקב"ה ישתבח שמו לעד מקפח שכר בריה, ובתמורה לזה העניק להם ה' יתברך מתנה נפלאה שספריהם יתפשטו בעולם ואין כמעט בית מדרש בעולם שאין מהספרים האלו של אותם גאונים וקדושים. אחים ואחיות יקרים, בפרשתינו הרבה נושאים חשובים, אך קשה מאוד להתעלם ולא לדבר על אחד הנושאים החשובים ביותר - כבוד בית הכנסת ובית המדרש - בתי מקדש מעט, וכה כתוב בתורה הנצחית שניתנה למשה בסיני והיתה תקע"ד (974) דורות לפני שנברא עולמנו זה: "את שבתותי תשמורו ומקדשי תיראו אני ה'", "ורש"י הקדוש זצ"ל כותב במקום ומפרש "אני ה' - נאמן לשלם שכר! כמה שכר טוב מחכה לאותם אלו שמכבדים את בתי מקדש מעט שיש לנו, אלו הם בתי הכנסיות ובתי המדרשות, כמה שמירה והצלחה יהיו מנת חלקם של אותם ששמים דגש ומקפידים לא לגרום לגלות השכינה ולצער כל העולמות בכך שאינם מדברים דברי חול במקומות קדושים אלו ומתנהגים ביראת כבוד עת הכנסת לקודש, עת הכנסת לשפוך ליבם ושיחם לפני קונם. וכבר כתבו רבותינו על בעלי המוסר שעל כל הקטרגים יכול הקב"ה להתגבר, את כל המשטינים על עמו ישראל יכול הקב"ה להשתיק בכך שיאמר ויטען: למדו זאת בני מהגויים, אך על דבר אחד לא יהיה לה' יתברך מענה, והקיסרוג חס ושלוש יעמוד בשיא תוקפו - למה הם מדברים בבית הכנסת ובבתי המדרש דברים שלא צריך לדבר, והרי הגויים מכבדים את בתי התפילה - תפילה שלהם, ועל פסוק זה דרשו כן: "ה' ילחם לכם ואתם תחרישון" - ה' יתברך ילחם לנו, יעצור וישתיק את המקטרגים, ובלבד שאנו נחריש היכן שצריך להחריש... נכבד ונייקר את אותם מקומות קדושים, נכבה פלאפונים ונשתיקים בעת שנכנס לקודש, נרבה בכבוד שמים, וכך נזכה לכל הטובות והישועות, ההצלחות והגאולות.

זמני כניסת שבת ויציאת השבת פרקי אבות פרק ה'

לרבנו ת"א	יציאת השבת	כניסת השבת	ת"א
20:41	20:09	19:06	ת"א
20:57	20:07	18:54	י"א
20:57	20:11	18:59	חיפה
20:54	20:07	19:07	כ"ש

הפסרת השבוע: "ויאמר ירמיהו"

מטעמים לשבת

עצום ורב שאי אפשר כלל לכתבו, שהרי "יפה שעה אחת של קורת רוח בעולם הבא, יותר מכל חיי העולם הזה". ובנוסף לאותו שכר נפלא, גם "ונתתי גשמיכם בעיתם" וכל המפורט בברכות שבמקרא. (מעייין השבוע)

"ונתתי גשמיכם בעיתם" (כו,ד)
רבינו חיים ויטאל זצ"ל כתב, ששורשי הברכות הן: "בנים, חיים ומזונות" ושלושתם בזכות שמירת המצוות. מזונות: "ונתתי גשמיכם בעיתם, ונתנה הארץ יכולה ועץ השדה יתן פריו, והשיג לכם דיש את בציר ובציר ישיג זרע, ואכלתם לחמכם לשובע". חיים: "השבתני חיה רעה מן הארץ, וחרב לא תעבור בארצכם. ורדפתם את אויביכם ונפלו לפניכם לחרב". ובנים: "ופניתי אליכם והפרייתי אתכם והרביתי אתכם". אבל כל אלו אינם מטרה לעצמם, אלא אמצעי, שנוכל להקדיש עצמנו להתעלות רוחנית מתמדת: "ונתתי משכני בתוכם... והייתי לכם לאלוקים ואתם תהיו לי לעם!" (מעייין השבוע)

ובתורה אתה עמל" - ללמדך, שעמל התורה דורש התנתקות מכל ענייני העולם הזה. סיפר הרב רפאל וולף שליט"א: כאשר בנו למרן הרב שך זצ"ל את הדירה החדשה, בקומה העליונה שלנוכח הישיבה, עמד על כך שיעירו אליה את "מיטת הסוכנות" הישנה והשבורה. עשו כדבריו, אבל החליטו להחליף לפחות את מזרן הקש הישן נושן, במזרן קפיצים חדש. בלילה כאשר עלה מרן על יצועו, נבעת: "אוי, די בעט שפרינגטו!" - המיטה קופצת...! ובעניין זה: מיום כניסתו לדירה, ניצבה כורסה בקרן זווית בטרקלין, לנוחותו. כעבור שנתיים ימים, פנה לרבי רפאל בתמיהה: "מדוע הכניסו לכאן עתה כורסה?..." (לולי תורתך)

"ונתתי גשמיכם בעיתם" (כו,ד)
רבינו ה"אור החיים" הקדוש זצ"ל, עמד על כך שהברכות מתחילות באות וא"ו: "ונתתי גשמיכם בעיתם", כאילו המשך הן לברכות שלא נכתבו בפסוק. ואכן, שכר המצוה העיקרי הוא לעולם הבא, שכר

"אם בזוקותי תלכו" (כו,ג)
פרש"י: "שתהיו עמלים בתורה". מאי משמע "עמלות" בשקידת התורה של מרן הרב שך זצ"ל - מספר הרב מנחם פרצוביץ שליט"א, שמשפחתו התגוררה בבנין בו התגורר מרן זצ"ל בירושלים. הוא עצמו היה ילד רך בשנים, ועדנו זוכר את התמדתו המופלגת של מרן בעומק העיון. "התגוררו שם משפחות ברוכות ילדים", מספר הרב פרצוביץ, "פולשים היינו, חבורת ילדים צוהלים וצווחים, ומשחקים תופסת סביב החדר, ליד השולחן ישב מרן, מוקף בספרי, שקוע בתלמודו, ואנו רצנו סביב, התנגשנו בכסאו, הרסטנו את השולחן, ולא הרגיש בדבר!..." (לולי תורתך)

"אם בזוקותי תלכו" (כו,ג)
ברש"י: "שתהיו עמלים בתורה". וכיצד היא הנהגת העמל בתורה? - פירשו במסכת אבות (פ"ו מ"ד): "כך היא דרכה של תורה, פת במלח תאכל ומים במשורה תשתה ועל הארץ תישן וחי צער תחיה

מוקנים אתבונן - סיפורי צדיקים

נוהגין בהן בקלות ראש, כגון שחוק והיתול ושיחה בטלה! כי מקדשי מעט הם, ויש לנהוג בהם כבוד ומורא מעין כבוד בית המקדש ומוראו!

רבינו שלמה בן רבינו שמעון בן צמח דוראן (התשב"ץ זצ"ל), בעל שו"ת הרשב"ש, מגדולי אלג'יר היה. בפרשתינו, בה מסופר על ההבדלה בין הטמא לטהור, נעלה את זכרו הטהור בסיפור מעשה שמצינו בספר "מקור ברוך": ישמעלי אחד שאל מהרב התשב"ץ: "איך תאמרו שאתם הטהורים ואנו הטמאים. הלוא מודים אתם שעיקר הטהרה במים היא. ואנו, לפני תפילתנו, רוחצים עצמינו ממתניים עד ירכיים, וידיים עד כתפיים, ורוב ראש. ואתם רוחצים כפות ידיכם ודייכם! אמור, מיהו הטהור?!..." אמר הרב: "מתירא אני להשיבך, שתעליל עלי עלילות". נשבע לו שיוכל לענות כרצונו, ולא תאוה לו רעה. אמר לו: "דע והבן, שהמים אומנם מטהרים, אך רק את מי שהוא טהור מעיקרו, וטומאתו חיצונית היא. שהרי כל מים שבעולם לא יבהירו את הכושי". והוסיף: "ראה, התרגול שמנקר כל היום באשפה, ירחצוהו ויתנקה, ואין אומה המואסת בבשרו. והצפרדע, שכל ימיו במים, שרץ הוא, לא יאכל!..." נהפכו פני הישמעאלי כשולי קדירה, ולא יסף לקנתר בדברים...

(מעייין השבוע)

כהן מיוחס היה **הגאון רבי יהודה הכהן סקאלי זצ"ל**, מהכהנים בני צדוק אשר עליהם נאמר: "והכהנים הלוויים בני צדוק אשר שמרו את משמרת מקדשי בתעות בני ישראל מעלי המה יקרבו אלי לשרתני ועמדו לפני להקריב לי... ואת עמי יורו בין קודש לחול, ובין טמא לטהור יודיעום". בזמן הזה, שבת המקדש חרב בעוונותינו, אין הכהנים עובדים עבודת הקדוש. אבל להורות בין קודש לחול ובין טמא לטהור יכולים הם, ככתוב: "יורו משפטיך ליעקב ותורתך לישראל". ואכן, עמד רבי יהודה בראש ישיבה גדולה במרוקו והירצה את שיעוריו העמוקים בהיכל בית הכנסת. יום אחד, באמצע שיעורו, ראה עכבר חופז וחוצה את ההיכל. מיד קם בזריזות ורדף אחריו עד שתפסו, אחזו בשולי גלימתו והוציאו מן המקום הקדוש, לפליאת בני הישיבה. שב למקומו, ובטרם חזר להרצאת שיעורו הסביר להם: משנה שלמה שנינו, "שרץ שנמצא במקדש, כהן מוציא אותו בהמינו", היינו בחגורו. והרי בית הכנסת הוא "בית מקדש מעט" ואני, מזרע אהרן הכהן. הוצאתי איפוא את השרץ בהמינו...! ושב להרצות השיעור. נפעמו התלמידים. כי ידוע ידעו שרבים הגדול יודע, שדין זה של שרץ שנמצא במקדש נסוב על שרץ מת, כי השרץ החי אינו מטמא. וכאן, רץ רבם אחר עכבר חי... אבל הבינו שרצה ללמדם פרק בהילכות כבוד בית הכנסת, ולהשריש בליבם את ההלכה הפסוקה: "בתי כנסיות ובתי מדרשות אין

זיזדת השבוע

סיבת הגלות?

את התשובות יש לשלוח לפקס: 03 558 4485
בין הפותרים נמנה יוג'ל (אחת לחודש)
אוג'ן של עלוני ישא ברכה

פיתרון החידה מפרשת "אמור": כג'א ברש"י.

והייתם לי סגולה

עשב הנקרא "רודה" (או "רוטה") מסוגל מאוד להועיל נגד עין הרע למי שנושא אותו, וראוי לילך אחר עצה זו, כי הוא בכלל "ונשמרתם לנפשותיכם" (פלא יועץ ערך "עין הרע").

(ישועה והצלחה)

מדברי ראש הישיבה הרב ר' יוסף מוגרבי שליט"א

הצנור הבנים

אור וזושך בערבוביה

אחד הגורמים בעיצוב הילד וחינוכו הוא: תחום הקריאה של ילדינו, עלול להגרם נזק חינוכי כבד. יש להיות סלקטיביים - בררנים בנושא. לצערנו, גם בחוגים שלנו קיימות ספריות ובהן ספרי שטות והבל ממחברים שאינם יהודים או מבעלי השקפות פסולות. הביקורת שלנו כלפי אותם ספרים מתבטאת במחיקת כמה מילים מאותן יצירות שאינן תואמות לרוחנו. ברם, אין די בכך, משתי סיבות: א) מחיקת אותן מילים מגרה ומסקרנת את הילד התאב לדעת מה הסתירו ממנו. ב) רוח הדברים ואופיים אינם משתנים כתוצאה מאותה מחיקה. יש כיום בס"ד ספרות מגוונת שניתן להשתמש בה ללא "סיועים מן החוץ". בענין זה ישנו הבדל בין ילד לילדה. א) הילד מצווה ללמוד תורה. ואם כן, ישנו לגביו גורם של ביטול תורה. עלול להתפתח בילד יצר קריאה במקום שישנן ויחזור על לימודיו. ב) הקריאה עלולה להסיח את הילד מהלימוד. לעיתים נתקלים בילדים הקוראים בהפסקות ואף בשיעורים "מתחת לשולחן". ובמקרה שאינו יכול לעשות כן בגלל עיניו הפקוחות של המורה, הרי שכל מעייניו נתונים לזה ואינו מרוכז בלימודים. לכן רצוי מאוד שילדים לא יביאו ספרי קריאה ל"חדרים". אחרי שעות ה"חדר", כחלק ממנוחתו רשאי הוא לקרוא, אבל גם אז רצוי לעשות זאת במידה ובפיקוח ההורים - ולא בצורה מופרזת. קריאה מופרזת, תסיח דעת הילד מהלימודים ועלולה לגזול שינה ממנו, דבר שנותן אותותיו בלימודיו, ועל ההורים למנוע זאת. מצד שני, ישנה מעלה בקריאת ספרים מתאימים, המתבטאת בריבוי ידיעות על גדולי ישראל ואירועים היסטוריים, שאינן מוכלות ואינן כלולות בחומר הלימודים. אך מכיון שיש אצלנו הגורם של ביטול תורה, יש לפקח ולהשגיח על חומר הקריאה לאור זה. בספרות לילדים צעירים יותר, המבוססת הרבה על תמונות, יש להקפיד גם שלא יכילו תמונות שאינן צנועות או בצוירים שאינם תואמים את רוח התורה. חובתינו כהורים לעמוד על המשמר, ובדורינו הפרוץ אף לעמוד בפרץ, לבדוק ולעיין, ולאחר ניפוי י"ג נפה להתיר לילדינו לקרוא - אך בגבולות, למנוע את הסחף וכדו', ורק כך נוכל לקוות שהדבר יביא תועלת ולא להיפך, וה' ירחמנו ויסייענו על דבר כבוד שמו.

ש'לום בית

הריב משתלם?

מספרים על זוג שזה עתה נישאו. לפני השבת הראשונה אותה עמדו לבלות ביחד, הבחינו בכך שאין להם מפת שולחן מיוחדת לשבת. לפיכך, יצא הזוג הצעיר למסע הקניות המשותף הראשון שלו. בהיותם בחנות, בחנה האישה את המבחר שהוצע להם ומיד ידעה מה יתאים להם בדיוק - מפת פישתן לבנה, רקומה ברקמה נהדרת. גם לאמה יש מפה כזו לשבת. ובינתיים בחר גם האיש במה שיתאים, לדעתו, לצרכיהם - מפת פלסטיק לבנה, פשוטה וקלה לניקוי. האישה ממש הזדעזעה למראה בחירתו של האיש והוא מצידו, נרתע מבחירתה של זוגתו. "אבל זה לכבוד שבת", אמרה בקול בוכים, "איך אפשר לפרוש מפת פלסטיק על שולחן שבת?". הוא הביט במפת הפישתן המפוארת והתריס כנגדה: "הרי די יהיה בטיפת יין בכדי להרוס את המפה הזאת לחלוטין!". וכך, הם החלו להתווכח. ולפתע, הוכנסו גם הוריהם לתוך חילופי הדברים. הוא אמר שבית הוריה מרוהט בסגנון צעקני מדי לטעמו. דבריו "הקפיצו" אותה והיא השיבה לו, שהוא כנראה אינו יודע להבחין בין אסתטיקה לבין סגנון צעקני, ומי שהיה פעם בבית הוריו יכול בהחלט להבחין מדוע. הם החלו לעשות את דרכם לעבר היציאה - היא בעיניים מלאות דמעות, והוא מזועזע עד עמקי נשמתו. בדיוק באותו רגע ניגש אליהם בעל החנות. "יש לי שידוך מושלם עבורכם!", הכריז. הם הביטו לעברו וראו שהוא אוהו בידו האחת מפת ניילון שקופה ובידו השנייה את מפת הפישתן היפה. הם קנו את שתי המפות - שהיוו שילוב מוצלח ומושלם - וגם קלטו את המסר: למרות השוני שביניהם, או אולי דווקא בשל השוני הזה, גם הם זוג מושלם. למתבונן מבחוץ, קל יהיה למצוא את הפיתרון לחילוקי הדעות המתגלעים בין בני זוג. אולם בני הזוג עצמם, עלולים להגיע לעימותים בנושאים הפשוטים והיום יומיים ביותר, היות וכל אחד מושפע מאוד מן הרקע שממנו הגיע. אם ישכילו להבחין שהשוני הוא הבונה והוא המאחד, הרי שהדרך לאושר קצרה מאוד. וכמו אותו מעשה באישה שבאה לרב והחלה למנות את כל חסרונותיו של בעלה. שמע הרב ואמר שמכאן הדרך קצרה, משום שכל מה שעליה לעשות מעתה הוא לבנות את הגשר המקשר בין שניהם ופניה חפו... אל לנו לחפש מומים ולהיאנח על תקלות, יש שוני! זו מציאות! צריך לחבר בין הקצוות... ובהצלחה!

אמרי שיפר

- *הרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין אומר: הגאווה - אינה דווקא גסות רוח כלפי אחרים והתנשאות גלויה על הבריות. עשוי האדם להיות גאה - אף בינו לבין עצמו.
- *הרה"ק רבי וולף מזיטומיר אומר: מן הגאווה עצמה צריך אדם ללמוד את מידת הענוה. מה פשוטה וענוה היא הגאווה עצמה: היא יוצאת ונכנסת אצל הבריות הגסות והשפלות ביותר, וכל מקום שמצוי ריקא ועם הארץ - היא מתידדת עימו.
- *הרה"ק רבי שלמה אבן גבירול אומר: זורע גאווה וקטטה, יקצור דאגה וחרטה.
- *הרה"ק רבי מנחם מנדל מקוצק אומר: לולא נזכרה בתורה מידת הגאווה, לא הייתי מאמין שתמצא מידה כזו בכני אדם, הקרוצים מחומר, לא אוכל לצייר לי כיצד יתגאה אדם - והוא כל חייו כצל עובר, משול לחרס הנשבר, היום חי ולמחר מת.

(פנתגמים נבחרים)

על כן יאמרו המושלים - מושל ונמשל

ישב הסוחר וערך חשבונותיו, בדק ובחן, רשם וסיכם, ושב לביתו בפנים מאירות. שאלה אשתו: "אמור נא לי, לשמחה מה זו עושה?". ענה ואמר: "לפני זמן קצר לא היה לנו מאומה, כילינו אף את כספי החסכונות. וכעת, ברוך השם, שבנו למעמדנו! אנו חיים בהרווחה, והחנות מלאה סחורה - ועם כל זאת לא נגרע מכספי הקרן מאומה וביכולתי לקנות סחורה חדשה - והריני נותן איפוא הודאה על חלקי ושמה בהצלחתי". שמעה את הדברים, ספקה כפיה ופרצה בבכי. "מה לך, אשתי?", נרעש הבעל בדאגה. "יאללוי לי", התייפחה, "מה מקום יש לשמחה, כלום שכחת שתכשיטי היקרים נתונים עדיין בעבטו - הצמידים והטבעות, העגילים והמחרוזות? הורדתי את עדיי מעלי ועודם ממושכנים, ואתה שמח ועולו בחלקך - כלום הסתח דעתך מלפדותם?..." והחיוך נמחה משפתיו של הבעל. אכן, איך שכח את הקרבתה והסיח דעת מתכשיטיה הממושכנים? והנמשל: בעבר היינו עשירים מפולגים בגשמיות וברוחניות: היו לנו נביאים וחכמי סנהדרין, כהנים בעבודתם ולוויים בדונם. את כל אלה הפסדנו ואיבדנו בעוונותינו. כאשר ראה הקדוש ברוך הוא בעונינו, הוריד את עדי כביכול ומישכן אותנו בעבורנו. ככתוב: "אלה פקודי המשכן משכן העדות", ודרשו חכמים: שהתמשכן פעמיים בשביל עוונותיהם של ישראל. שפך הקדוש ברוך הוא חמתו על עצים ואבנים, כדי להצילנו ולהשאירנו בחיים. תקופה קשה עברנו בגלות המרה. והנה הפציעה שמש הרווחה, ברוך השם אשר לא חסר לנו ואל יחסר לנו לחם לאכול ובגד ללבוש. וכאשר עורכים אנו את המאזן ושוטחים את בקשתינו, איננו מבקשים מעבר ל"חיי בני ומוזוני". וגם ברוחניות כן הוא: כשרואים אנו כי התפללנו, למדנו, קיימנו מצוות - שמחים אנו בחלקנו, ונותנים עליו הודיה. ושוכחים, כי המשכונות נתונים עדיין בעבטו, ובית המקדש עדיין חרב! נשפר מעשינו ונעשה תשובה, ונחיש את הגאולה!

אם יפגשו בנו וישאלנו מה נשמע, נענה: "ברוך השם". חיים, מתפרנסים, יש קורת גג ויש משפחה אוהבת, לחם לאכול ובגד ללבוש. ישאלנו אם יש לנו בקשות - ודאי, לטוב אין גבול. בריאות ואושר, נחת ועושר. הלואי, ימלא ה' כל משאלות ליבנו לטובה. והעיקר, נשמט מזכרוננו. בספר "שערי ארמון" מצינו על כך **משל**. מעשה בסוחר אמיד ומצליח, שנהג את ביתו בעושר וברוחה. לימים נהפך עליו הגלגל והפסיד כל רכושו בעסקאות כושלות. אמרה לו אשתו: "הן רואה אתה שהמזל פנה אליך עורף. אל תיסע ליריד, ונחיה מחסכונותינו". שמע לקולה, ונשאר בביתו. אכלו את החסכונות עד אשר תם הכסף. שאלה האישה: "מה יהיה, עד מתי תחבוק ידיים?". אמר: "מה בידי לעשות? ביקשתי ללכת ליריד, ויעצת לי להישאר בבית. שמעתי לקולך ונשארתי. רצונך שאסע, אשמע לקולך ואסע... ברם, אילו הייתי נוסע אז, הייתי לוקח עימי שיירי חסכונותינו. עכשיו, איך אסע בידיים ריקות?". ענתה ואמרה: "איפכא מסתברא! אילו הייתי נוסע אז, היה מזלך בשפל והיית ממשך להפסיד. עכשיו שהגענו לשפל המדרגה, אל הדיטה התחנתה, יעלה מזלך ויורח! הנה לי תכשיטים יקרים: טבעת יהלום וצמיד מרגליות, מחרוזת פנינים ועגילי שוהם. אמשכן אותם בעבטו ונקבל תמורתם מעות. תסחר בהם, וה' יצליח דרכך!". והוא, בעל טוב: "ככל אשר תאמרי!". מישכנה את תכשיטיה, מסרה בידו את הכסף, והזהירה אותו באלף אזהרות: "ראה והשמר, השגח על הכסף לבל תאבדו. אל תתפתה לכל עיסקה ואל תקנה כל סחורה. דע, שאם תפסיד מעות אלו - לא יהיה לנו עוד תמורתם. הם סיכוייני האחרון, ובהם תקוותנו. בלעדם, אין לנו עוד מאומה!". הסוחר שמע כהרגלו לקול אשתו, והתקיים בו מאמר חז"ל: "כבדו לנשותיכם ותתעשרו". קנה סחורה משובחת ושב עימה לעירו, מכרה ברווח נאה ונסע שוב ליריד, הרוויח ונסע שוב. החיוך שב לשרור בבית, רמת החיים עלתה כבתחילה. הגיעה עת עריכת המאזן.

אל תיקרי הליכות אלא הלכות

- ✓ כל פתח ופתח מחדרי הבית, חייב במזוזה, ואין לסמוך על המזוזה הקבועה בפתח הראשי. ואפילו יש לו חדרים רבים, ולכל חדר יש כמה פתחים העשויים לכניסה ויציאה, כולם חייבים במזוזה, אף על פי שהוא רגיל לצאת ולבוא רק באחד מהם. וכן אם יש בבית כמה חדרים זה לפנים מזה, צריך לקבוע מזוזה בכל חדר, וכל ירא שמים יתקן ביתו כדינו בכל הפתחים החייבים.
- ✓ פתח שעיקרו נעשה להכנסת משאות ולא למעבר בני אדם, והכניסה והיציאה היא דרך פתח אחר, פטור ממזוזה.
- ✓ פתח העשוי לשעת חירום, שיוצאים ממנו למדרגות שהם מחוץ לבנין כגון בשעת שריפה, לא עלינו, פטור ממזוזה, כיון שלא נעשה לכניסת ויציאת בני אדם בקביעות.
- ✓ חדרים שמשמשים בהם רק לפרקים, ואפילו אם נכנסים לתוכם רק פעם אחת בשנה, מכל מקום חייבים במזוזה.
- ✓ חדר שאיש ואשתו ישנים בו, חייב במזוזה בברכה. ואין צריך לכסות המזוזה בכלי בתוך כלי, אפילו נמצאת בפנים החדר, והדלת מבחוץ, שהרי המזוזה היא למעלה מעשרה טפחים, והרי היא כמו רשות אחרת, אבל טוב לכסותה בכיסוי בעלמא. (ובלאו הכי בזמנינו שנוהגים להניח את המזוזה בנרתיק וגוללים אותה בעטיפת נייר או ניילון, נחשבת היא כמונחת בשני כיסויים, וזוה יוצאים גם ידי הסוברים שצריך שני כיסויים).
- ✓ דירה שאינה של כבוד פטורה ממזוזה, כגון חדר אמבטיה שבתוך הדירה, הואיל ואינה דירה של כבוד, שעומדים שם ערומים להתרחץ, לכן פטור מן המזוזה. ובמקום שלפעמים נמצא טינוף, כגון חדר שנמצאים בו תינוקות קטנים, יש לכסות המזוזה, אבל במקום טהרה טוב שהמזוזה תהיה נראית. וחדר ההמתנה שלפני המקווה שהוא כעין משרד המשרת את הנהלת המקווה בלבד, ואין לו קשר למתרחצים ולבית המרחץ עצמו, יש לקבוע שם מזוזה בלי ברכה.
- ✓ חדר ילדים הנמצא בתוך ביתו של אדם (שאם יש להם דירה בפני עצמם, קובעים להם מזוזה רק מדין חינוך) חייב במזוזה. וכן חדר המיועד למשחק עבור ילדים חייב במזוזה, אפילו אם אין מאחסנים שם כלום, משום שזהו השימוש של החדר.
- ✓ חדר קטן שאין בו שטח של ארבע אמות על ארבע אמות, והוא משמש כעין ארון להניח בו חפצים ובגדים, הנקרא "חדר ארונות", אם אין נכנסים ויוצאים בו, אלא עומדים מבחוץ ומושיטים את היד כדי להניח בו או להוציא ממנו חפצים, פטור ממזוזה. ואם רגילים להיכנס ולצאת בו כדי להשתמש בו, יש לקבוע בו מזוזה ללא ברכה.
- ✓ מטבח חייב במזוזה, בין אם אוכלים בו תמיד ובין אם לא אוכלים בו תמיד. וגם אם מונחים במטבח כלים גדולים הממעטים את שטחו כגון מקרר, שיש, או תנור גדול, אין הם ממעטים את המטבח משיעורו וחייב במזוזה, כיון שהם לצורך תשמיש המטבח ודרכם להיות שם.
- ✓ מרפסת שיש לה ארבע אמות על ארבע אמות, וגם היא מקורה בתקרה, חייבת במזוזה עם ברכה, כיון שהיא נחשבת כבית, וחייבת במזוזה מן התורה.
- ✓ יהודיה שגרה עם גוי (דבר האסור בתכלית האיסור) ומבקשת לקבוע לה מזוזה, אין לקבוע לה מזוזה. וכן יהודי שגר עם גויה ומבקש לקבוע לו מזוזה, אין לקבוע לו מזוזה ואסור לסייע לו בכך. וכמו כן מי שיוצא מן הדירה ועובר לדירה אחרת, ויודע שיבואו לדור בדירה שיוצא משם יהודי שחי עם גויה, יוציא את המזוזות מאותה דירה.

(המזוזה והלכותיה)